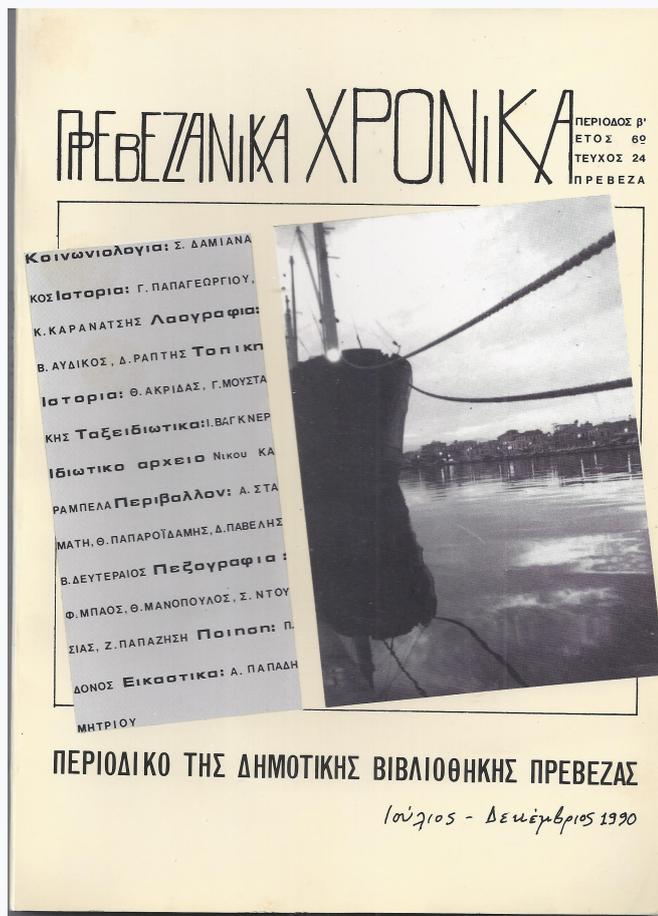

Πρεβεζάνικα Χρονικά

No 24 (1990)

ΠΡΕΒΕΖΑΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ, 24 (1990)

Η Μελισσοκομία στον νομό Πρέβεζας

Βασίλης Δευτεραίος

doi: [10.12681/prch.41344](https://doi.org/10.12681/prch.41344)

Copyright © 2025, Βασίλης Δευτεραίος

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

To cite this article:

Δευτεραίος Β. (2025). Η Μελισσοκομία στον νομό Πρέβεζας. *Πρεβεζάνικα Χρονικά*, (24), 141–149. <https://doi.org/10.12681/prch.41344>

Δευτεραίος Βασίλης
Ερασιτέχνης Μελισσοκόμος

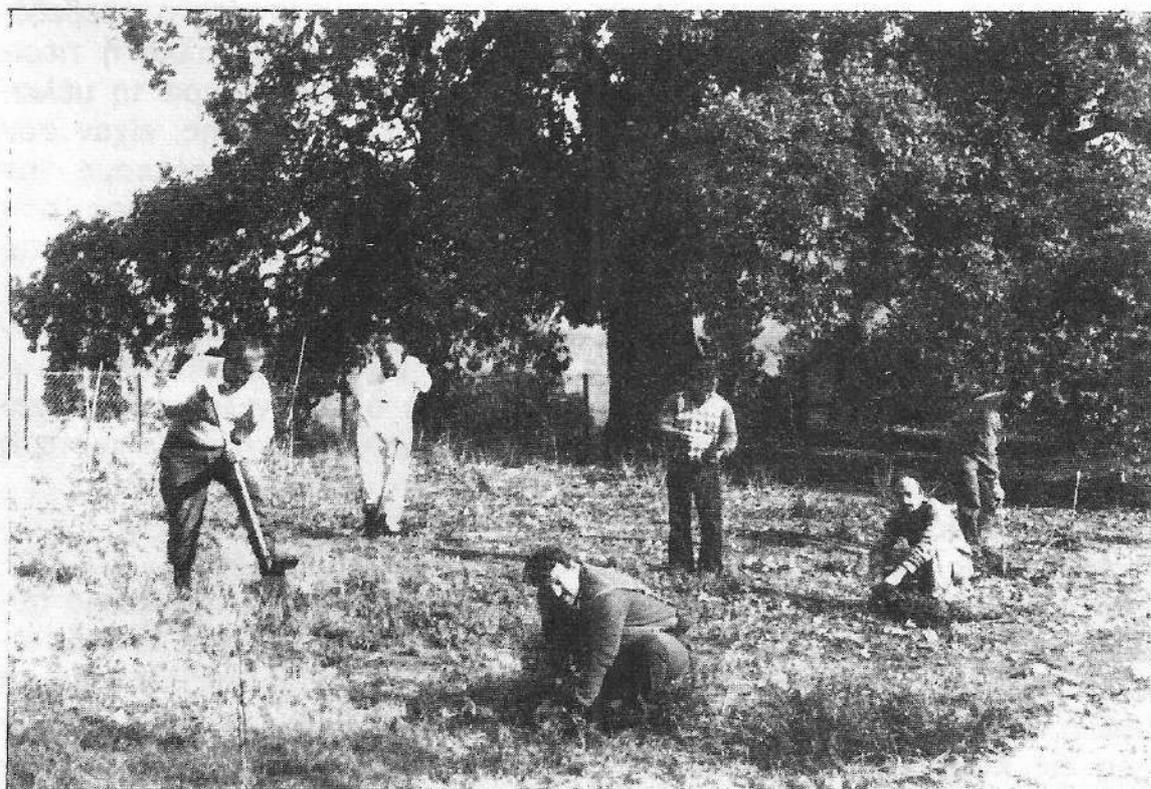
Η ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

Α. ΤΟ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΟ ΠΑΡΕΛ- ΘΟΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΑΣ

Η μελισσοκομία στην Πρέβεζα είναι γνωστή από την αρχαία εποχή. Κατά τις ανασκαφές στο χώρο του νεκρομαντείου Αχέροντα βρέθηκαν πήλινα πιθάρια γεμάτα με μέλι το οποίο, σύμφωνα με άλλες μαρτυρίες (π.χ. Ευριπίδης στην «Ιφιγένεια εν Ταύροις»), οι Αρχαίοι πρόσφεραν θυμίαμα στους νεκρούς τους για ν' απαλύνουν τον πόνο

τους από τα δεινά του Άδη.

Μέχρι την εποχή του Μεσοπολέμου η μελισσοκομία ήταν στην περιοχή μας, όπως άλλωστε και στην υπόλοιπη Ελλάδα, σχεδόν σε πρωτόγονη κατάσταση. Υπήρχαν μικρές μελισσοκομικές μονάδες οικογενειακής μορφής, στα πλαίσια των γεωργοκτηνοτροφικών ασχολιών της οικογένειας, από όπου η οικογένεια κάλυπτε τις δικές της ανάγκες σε μελισσοκομικά προϊό-

Δενδροφύτευση μελισσοκομικών φυτών από τους μελισσοκόμους της Πρέβεζας

ντα και επιπλέον είχε και μια συμπληρωματική πηγή εισοδήματος. Τα μελισσοσμήνη αναπτύσσονταν στα γνωστά κοφίνια, που συναντάμε ακόμη και σήμερα σε περιοχές του νομού μας, ή και σε πιο αρχαίες μορφές κατοικίας μελισσών όπως κορμούς δένδρων που κοιλώνονταν στο εσωτερικό τους.

Η μορφή αυτή διατήρησης των μελισσοσμηνών με τα γνωστά σήμερα στους μελισσοκόμους μας μειονεκτήματά της εμπόδιζε την επαγγελματική ανάπτυξη της μελισσοκομίας, καθώς το βασικότερο μειονέκτημά της ήταν ότι η εξαγωγή του μελιού γινόταν με στήψιμο και άρα καταστροφή των κηρυθρών που για τους μη μελισσοκόμους πρέπει να πούμε ότι σημαίνει σχεδόν καταστροφή του μελισσιού. Παρ' όλα αυτά η μελισσοκομία κατόρθωνε να υπάρχει κυρίως χάρη στην αγάπη του μελισσοκόμου, την ανυπαρξία ζημιών από φυτοφάρμακα (που σήμερα απειλούν τη μελισσοκομία μας με εξαφάνιση), την πλούσια σε έκταση και ποικιλία μελισσοκομική χλωρίδα της περιοχής, τον συγκριτικά με το σήμερα μειωμένο αριθμό καταστροφικών ασθενειών και ακόμη την κοινωνική παραδοχή και αγάπη για τη μέλισσα και τα προϊόντα της που και οι κάτοικοι της περιοχής μας εξέφραζαν μέσα από γνωστούς μύθους και δοξασίες. Π.χ. αν κάποιος αφεσμός (= το φαινόμενο του φυσικού πολλαπλασιασμού των μελισσών κατά το οποίο, λόγω υπερπληθυσμού στη μητρική κυψέλη, ένα σύνολο μελισσών από όλες τις κατηγορίες - εργάτριες, παραμάνες, φρουροί και βασίλισσα - αναχωρεί για αναζήτηση νέας

στέγης και δημιουργία νέου μελισσιού) τύχαινε να εγκατασταθεί ακόμη και στην κύρια κατοικία ενός Πρεβεζάνου, παρά τη φυσική αναστάτωση που επέφερε, αυτό εκλαμβάνονταν σαν εύνοια της τύχης, σα «γούρι» για την οικογένεια και το σπιτικό που αναλάμβανε έτσι την φροντίδα και την προστασία του νέου μελισσιού και τις περισσότερες φορές το νέο αυτό μελίσι γινόταν η αφορμή να γεννηθεί παράλληλα και ένας νέος μελισσοκόμος. Ακόμη υπήρχε έντονος, στα όρια θρησκευτικού αφορισμού, σπιγματισμός εκείνου που τύχαινε να βλάβει ή να κλέψει μελίσι. Επίσης διάχυτη ήταν η χαρά κάθε Πρεβεζάνας νοικοκυράς που εξασφάλιζε για το τάμα της στην εκκλησία ένα κομμάτι γνήσιο μελισσοκέρι. Αυτές και άλλες παρόμοιες απόψεις, με τις οποίες ο πρεβεζάνικος κόσμος περιέβαλλε ή περιβάλλει ακόμη και σήμερα τη μέλισσα και τα προϊόντα της, είχαν σαν άμεσο ή έμμεσο αποτέλεσμα την αγάπη, το σεβασμό, τη φροντίδα και άρα την επιβίωση της μέλισσας και της μελισσοκομίας στην περιοχή μας σε μια εποχή που η ενασχόληση με τη μελισσοκομία, συγκριτικά με άλλες γεωργοκτηνοτροφικές ασχολίες, είχε ανύπαρκτα ή πολύ μικρά οικονομικά οφέλη.

B. Η ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑ ΣΤΙΣ ΜΕΡΕΣ ΜΑΣ

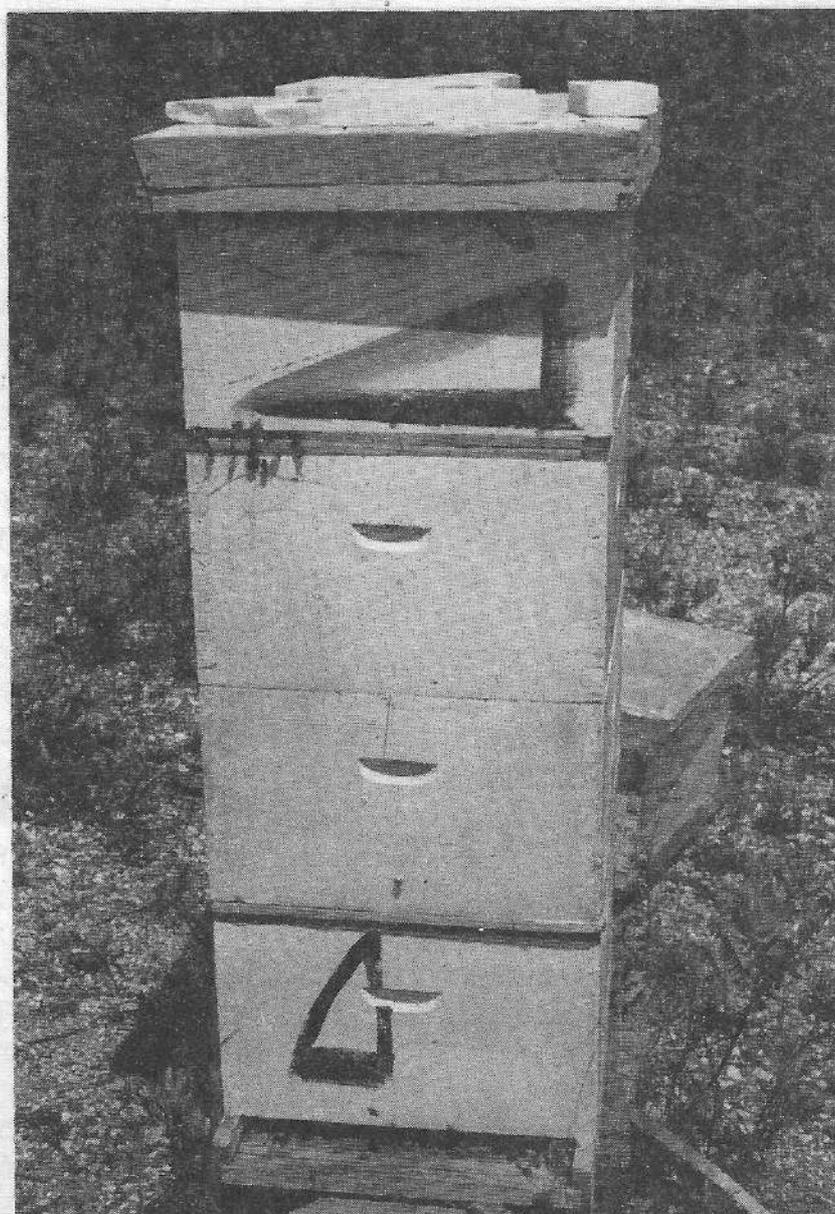
Μετά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο όπως σε όλη την Ελλάδα έτσι και στο νομό Πρέβεζας με τη βοήθεια της ΑΤΕ διαδίδεται και τελικά σήμερα καθιερώνεται ολοκληρωτικά στην περιοχή μας ο τύπος της κλασικής ευρωπαϊκής κυψέλης

10 κινητών πλαισίων και προστιθέμενων ορόφων, ανάλογα με τη δυναμικότητα των μελισσοσμηνών.

Η καθιέρωση της κυψέλης των κινητών πλαισίων σε συνδυασμό με την εξαγωγή του μελιού με τη μέθοδο της φυγοκέντρισης - με ειδικό μηχάνημα, το μελιτοεξαγωγέα - επιτρέπει την επαναχρησιμοποίηση των κηρυθρών στην κυψέλη. Αυτό από τη μια μεριά δίνει τη δυνατότητα πολλαπλού τρυγητού στην ίδια μελισσοκομική χρονιά και από την άλλη ελάχιστα επηρεάζει την πορεία ανάπτυξης του μελισσοσμήνου καθώς η κηρύθρα - ο βασικός αυτός χώρος τόσο για την ανάπτυξη του γόνου του μελισσιού όσο και για τη συγκέντρωση, επεξεργασία και αποθήκευση νέκταρος και γύρης που είναι απαραίτητα για τη διατροφή του μελισσιού - δεν καταστρέφεται πλέον αλλά επαναφέρεται στην κυψέλη έτοιμη για επαναχρησιμοποίηση.

Συντελείται έ-

τσι επιτέλους και στην περιοχή μας μελισσοκομικά η επανάσταση που ανοίγει πλέον το δρόμο για το πέραςμα από μια προσφιλή ενασχόληση αμφίβολου οικονομικού αποτελέσματος στη δημιουργία μελισσοκομικών μονάδων πλήρους ή κύριας απασχόλησης σε επαγγελματική βάση με αισιόδοξη οικονομική προοπτική, συγκριτικά πάντα με τις άλ-

Κυψέλη ευρωπαϊκού τύπου τεσσάρων ορόφων με δύο κύριες, ανεξάρτητες εισόδους

λες γεωργοκτηνοτροφικές ασχολίες των κατοίκων των ορεινών και άγονων κυρίως περιοχών του νομού μας (Θεσπρωτικό, Βούλιστα Παναγιά, Καναλάκι και αλλού) όπου και παρουσιάζονται οι πρώτες οικογένειες μελισσάδων.

Παρ' όλα αυτά ο ρυθμός ανάπτυξης της μελισσοκομίας μας τη μεταπολεμική περίοδο δεν ήταν ο αναμενόμενος και αυτός που η πλούσια βλάστηση της περιοχής σε συνδυασμό με τις γενικότερες κλιματολογικές συνθήκες επέτρεπαν, και σε αυτό συνέβαλαν πολλοί παράγοντες όπως:

α) Τα νότια του νομού Πρέβεζας, λόγω του ευνοϊκού κλίματος, προσφέρονται και καθιερώνονται σιγά-σιγά σαν τόπος πρώιμης αγροτικής παραγωγής ικανοποιητικής εισοδηματικής απόδοσης.

β) Οι ορεινές περιοχές του νομού με την επιδημία της διπλής μετανάστευσης στερούνται του εργατικού τους δυναμικού σε επίπεδο ερήμωσης.

γ) Οι λιγοστοί μελισσοκόμοι έχουν έλλειψη ουσιαστικών γνώσεων μελισσοκομίας και οι λιγοστές προσπάθειες της πολιτείας για την επιμόρφωσή τους σκοντάφτουν στις στείρες παραδοσιακές αντιλήψεις.

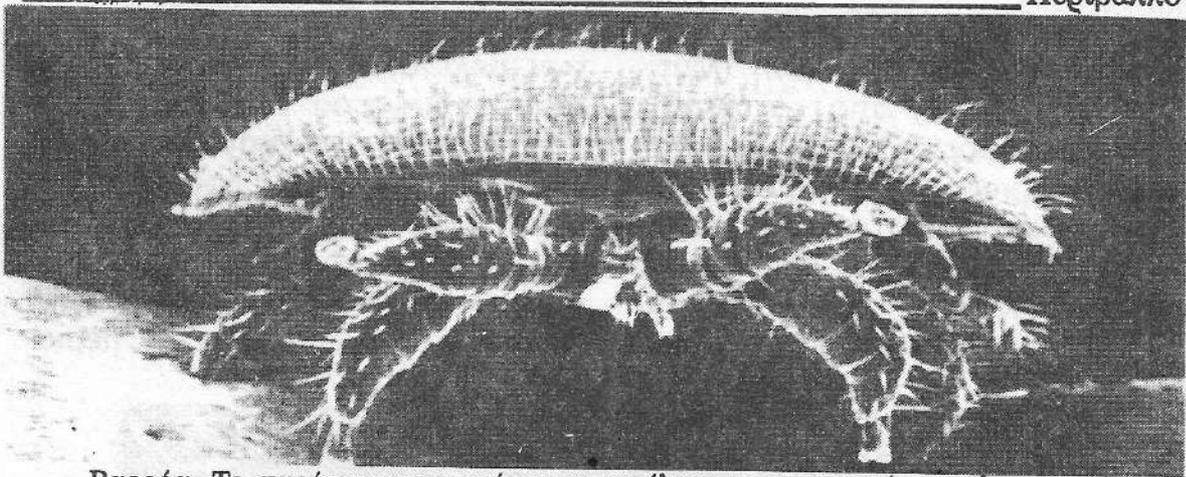
δ) Το πολύ χαμηλό κατά κεφαλή εισόδημα των κατοίκων της περιοχής δυσκολεύει τη διάθεση του μελιού σε τιμή προσιτή για τους καταναλωτές και συμφέρουσα για το μελισσοκόμο.

Ωστόσο στη δεκαετία του '60 απαντάμε στο νομό μας τις πρώτες μονάδες 50-100 κυψελών και τους ελάχιστους αλλά κατά κύριο επάγγελμα μελισσοκόμους του νομού

μας που αποκτούν τη φήμη μελισσάδων της περιοχής στην οποία και διαθέτουν απ' ευθείας την παραγωγή τους εξασφαλίζοντας σεβαστό οικογενειακό εισόδημα ενώ παράλληλα οι ίδιοι γίνονται και δασκαλοι για κάθε νέο μελισσοκόμο. Έχουμε έτσι μια οπωσδήποτε ανοδική πορεία της μελισσοκομίας και τους πρώτους μελισσοκόμους που ζουν οι ίδιοι κι οι οικογένειές τους από τη μελισσοκομική ενασχόληση ενώ πληθαίνουν σημαντικά και οι ερασιτέχνες μελισσοκόμοι, δυναμικότητας κατά μέσο όρο δέκα (10) περίπου κυψελών.

Αρνητικός σταθμός στην εξέλιξη της μελισσοκομίας στις μέρες μας είναι η τετραετία 1978-1982 οπότε απειλήθηκε με εξαφάνιση η μελισσοκομία εξ αιτίας της ραγδαίας διάδοσης της ασθένειας «βαροϊκή ακαρίαση». Η ασθένεια αυτή συνίσταται σε ένα παράσιτο της μέλισσας που ζει και αναπτύσσεται με ταχύτατο ρυθμό μέσα στην κυψέλη και διαδίδεται εύκολα από μέλισσα σε μέλισσα κατά τη νεκταροσυλλογή ή συλλογή νερού, κατά τους διάφορους μελισσοκομικούς χειρισμούς και ακόμη κατά τα γνωστά στους μελισσοκόμους φαινόμενα παραπλάνησης και λεηλασίας.

Φυσικά οι ζημιές θα μπορούσαν να περιοριστούν σημαντικά αν οι μελισσοκόμοι και οι αρμόδιοι κρατικοί φορείς δεν αψηφούσαν τον κίνδυνο της επερχόμενης καταστροφής. Δυστυχώς η ασθένεια βρήκε και τους δυο εντελώς απροετοίμαστους. Γι' αυτό και οι ζημιές στη μελισσοκομία ήταν ανυπολόγιστες και δεν ήταν λίγοι εκείνοι που πίστεψαν ότι η μελισσοκομία θα εξέ-

Βαρρόα: Το παράσιτο που πρόσφατα απείλησε με αφανισμό τη μελισσοκομία

λιπε από τον τόπο μας ή και τον πλανήτη καθώς σε ελάχιστο χρονικό διάστημα διαδόθηκε στις πέντε ηπείρους και σήμερα σε παγκόσμια κλίμακα παραμένουν απρόσβλητα ελάχιστα απομονωμένα νησιά που απέχουν αρκετά μίλια από την πλησιέστερη ακτή.

Από το 1984 και μετά τις τεράστιες καταστροφές που επέφερε η βαροϊκή ακαρίαση αρχίζουν οι πρώτες συστηματικές προσπάθειες καταπολέμησης της ασθένειας με χημειοθεραπεία. Σήμερα που γράφονται αυτές οι σειρές η βαροϊκή ακαρίαση καταπολεμάται με μεγάλη ποικιλία ακαρεοκτόνων από τα οποία πολλά έχουν αμελητέο κόστος. Ακόμη, ο μελισσοκόμος είναι αρκετά ενήμερος και έχει κάνει συνείδησή του την αναγκαιότητα της προληπτικής καταπολέμησης της ασθένειας σε ετήσια βάση. Έτσι προοδευτικά, και ενώ η ασθένεια δεν έχει η ίδια ξεπεραστεί με την έννοια της εξάλειψής της, έχουν ξεπεραστεί τα τεράστια προβλήματα που δημιούργησε στον κλάδο της μελισσοκομίας και ήδη η μελισσοκομία βρίσκεται σε ανοδική πορεία καθώς αυξάνεται τόσο ο αριθμός των νέων μελισσοκόμων όσο

και ο αριθμός κυψελών σε υπάρχοντα μελισσοκομεία με φυσικό επακόλουθο την αύξηση της παραγωγής μελιού. Στην ανάκαμψη αυτή της μελισσοκομίας συνέβαλε και το γεγονός ότι από το 1985 η μελισσοκομική δραστηριότητα και για το νομό μας επιδοτείται από το Κοινοτικό Ταμείο με το Ν.797/85 και αρκετές μονάδες του νομού μας εντάχθηκαν στο αναπτυξιακό αυτό πρόγραμμα, με άμεσο αποτέλεσμα την επέκταση και τον εκσυγχρονισμό τους.

Γ. ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΑΣ

Ωστόσο οι κύριοι και σταθεροί παράγοντες που αποτελούν εγγύηση και παρακαταθήκη για αναπτυξιακή πορεία της μελισσοκομίας μας στο μέλλον είναι η μελισσοκομική χλωρίδα της Πρέβεζας και της ευρύτερης περιοχής της σε συνδυασμό με το μικροκλίμα του νομού μας. Και αυτό γιατί στις δύο καθοριστικές φάσεις της ανάπτυξης των μελισσοσμηνών και της παραγωγής τους, πέρα από τη μεγάλη σε πανελλήνια κλίμακα ποικιλία της αυτοφούς μελισσοκομικής χλωρίδας, υπάρχουν μεγάλες εκτάσεις εσπεριδοειδών (εαρινή ανθοφορία) καθώς

Πρεβεζάνικα χρονικά

και δενδροστοιχίες ή δάση (Μύτικας, Μαργαρώνα) από ευκάλυπτα (θερινή ανθοφορία). Το δε μικροκλίμα της περιοχής μας εξασφαλίζει ένα συγκριτικά ήπιο χειμώνα και οπωσδήποτε δροσερό καλοκαίρι, συνθήκες ιδανικές για την ανάπτυξη (άνοιξη) και απόδοση (καλοκαίρι)

των μελισσιών. Η σημαντικότητα του συνδυασμού των δυο αυτών παραγόντων είναι φανερή από τη σύγκριση του μέσου όρου ετήσιας παραγωγής σε μέλι για μη νομαδική μελισσοκομία που, ενώ για την υπόλοιπη Ελλάδα δεν ξεπερνά τα 12 κιλά ανά κυψέλη, για την περιο-

Εσπεριδοειδή: Δέντρα εαρινής ανθοφορίας, βασικός συντελεστής για την ανάπτυξη και την παραγωγή των μελισσών

χή μας κυμαίνεται στα 18 κιλά και σε ευνοϊκές χρονιές ξεπερνά συχνά τα 22. Το σημαντικότερο όμως για τις δυο αυτές βασικές για την περιοχή μας ανθοφορίες εσπεριδοειδών και ευκαλύπτου είναι ότι η νεκταροέκκρισή τους επηρεάζεται ελάχιστα από τις καιρικές συνθήκες (ανομβρία, καύσωνας) σε αντίθεση με βασικές ανθοφορίες θάμνων (ρείκι, κουμαριά, θυμάρι) ή χόρτων (τριφύλλι, καβαλαριά, αγριόβικο κ.ά.) που είναι πολύ ευαίσθητα και ευμετάβλητα στις καιρικές συνθήκες. Έτσι λοιπόν για το μελισσοκόμο μας ο ευκάλυπτος και τα εσπεριδοειδή αποτελούν εγγύηση ετήσιας παραγωγής ακόμα και σε χρονιές μελισσοκομικά δίσεκτες. Γι' αυτό και στις περιόδους ανθοφορίας των φυτών αυτών στην περιοχή μας συγκεντρώνονται μελίσσια νομάδων μελισσοκόμων από γειτονικούς νομούς.

Ολοκληρώνοντας για τα δυο αυτά βασικά μελισσοκομικά φυτά πρέπει να πούμε ότι το μέλι των εσπεριδοειδών της περιοχής μας, λόγω της φυσικής του πρόσμιξης με άλλες παράλληλες ανθοφορίες (ακακίας, τριφυλλίου κ.ά.), έχει υπέροχη γεύση και χρώμα ενώ στο μέλι του ευκαλύπτου αποδίδονται εντονότερες, συγκριτικά με άλλα μέλια, θεραπευτικές ιδιότητες για την καταπολέμηση των φαρυγγικών παθήσεων και της δυσκοιλιότητας.

Πέρα όμως από τις δυο αυτές σημαντικές ανθοφορίες της περιοχής μας, για τους νομάδες μελισσοκόμους μας η Πρέβεζα γίνεται ακόμη ευνοϊκότερη καθώς στα όρια του νομού μας (Πάργα, Λευκάδα) υπάρχει ακόμη σε εκμεταλλεύσιμη

έκταση το πολύτιμο μελισσοκομικό φυτό θυμάρι από το οποίο παράγεται, τουλάχιστον με εμπορικά κριτήρια και σε παγκόσμια κλίμακα, το καλύτερο και πλέον φημισμένο μέλι. Ενώ στα γειτονικά μας Ιωάννινα, όπου κατά κανόνα έχουμε και καλοκαιρινές βροχοπτώσεις, υπάρχει πάντα μελισσοκομική χλωρίδα από όπου ο Πρεβεζάνος μελισσοκόμος με κοντινές μετακομίσεις μπορεί να αυξήσει σημαντικά την ετήσια παραγωγή του σε μέλι.

Στις ευνοϊκές αυτές προϋποθέσεις για την ανάπτυξη της μελισσοκομίας πρέπει να προσθέσουμε το πολύ καλό επίπεδο μελισσοκομικών γνώσεων των Πρεβεζάνων μελισσοκόμων, πολλοί απ' τους οποίους έχουν ήδη φτάσει στο στάδιο της αναπαραγωγής, αντικατάστασης και επιλογής βασιλισσών (βασιλοτροφία), εργασίας απολύτως αναγκαίας για μια σύγχρονη μελισσοκομική εκμετάλλευση καθώς η ποιότητα και ηλικία της βασίλισσας καθορίζει τις πλέον επιθυμητές ιδιότητες ενός μελισσιού όπως παραγωγικότητα, τάση για σμηνοουργία, ανθεκτικότητα σε ασθένειες, επιθετικότητα κ.ά.

Φυσικά και ο ρόλος της πολιτείας σε τοπικό και γενικότερο επίπεδο μπορεί και πρέπει να είναι καθοριστικός για την ανάπτυξη της μελισσοκομίας στην περιοχή. Και αυτό όχι μόνο για την προστασία των μελισσοκόμων μας αλλά κυρίως για την προστασία της ίδιας της μέλισσας η οποία δεν μας προσφέρει μόνο τα μοναδικά της προϊόντα (μέλι, γύρη, βασιλικό πολτό, πρόπολη και το δηλητήριο) αλλά επίσης συμβάλλει καθοριστικά στην καρπόδεση, άρα παραγωγή και α-

να παραγωγή, των εντομόφυλλων φυτών, καλλιεργήσιμων και αυτοφυών, που με τη σειρά τους εξασφαλίζουν τροφή στον άνθρωπο και σε πολλά φυτοφάγα ζώα. Επιστημονικές μελέτες ανεβάζουν στο 80% το ποσοστό των καρποφόρων δένδρων που η αναπαραγωγή τους θα ήταν αδύνατη χωρίς τη μεσολάβηση του βασικού επικονιαστή που σχεδόν αποκλειστικά είναι η μέλισσα.

Η κοινωνική αυτή προσφορά της μέλισσας υπαγορεύει την ανάγκη ώστε ο ρόλος της πολιτείας σε τοπικό και γενικότερο επίπεδο να είναι αποτελεσματικά προστατευτικός και καθοριστικός για την ανάπτυξη της μελισσοκομίας μας.

Η προστασία της υπάρχουσας μελισσοκομικής χλωρίδας και ο εμπλουτισμός της, προσπάθεια που οι

μελισσοκόμοι μας ξεκίνησαν με δική τους πρωτοβουλία και με τη συμβολή της ΥΕΒ και της δημοτικής αρχής (δενδροφυτεύσεις στην περιοχή Αγίου Θωμά) πρέπει να συνεχιστούν σε ευρύτερη βάση με προγραμματισμό και συνέπεια. Το πρωτοποριακό σε πανελλήνια κλίμακα μέτρο της κατάρτησης των αεροψεκασμών και της αναπλήρωσής τους με ψεκασμούς από το έδαφος για την περιοχή του Δήμου Πρέβεζας, καρπός της συνεργασίας των μελισσοκόμων μας και της Διεύθυνσης Γεωργίας Πρέβεζας και ειδικότερα του προϊσταμένου της κ. Σωκράτη Παπαδήμα, πρέπει να γίνει θεσμός και να επεκταθεί στις περιοχές του νομού μας με μεγάλη συγκέντρωση μελισσοσμηνών (Θεσπρωτικό κ.λπ).

Ευκάλυπτος: Δέντρο θερινής ανθοφορίας, βασικός συντελεστής στην ποσοτική και ποιοτική παραγωγή μελιού

Για το κλείσιμο αυτού του αφιερώματος αφήνω την έκκληση και ευχή για την απόλυτη, άμεση και καθοριστική αναγκαιότητα της συνεργασίας των μελισσοκόμων και όλων των φορέων γεωργικής παραγωγής του νομού μας, κυρίως όμως όσων ασχολούνται με την καλλιέργεια εσπεριδοειδών, για τον περιορισμό της χρήσης μελισσοτοξικών φαρμάκων στο στάδιο της ανθοφορίας. Πρέπει επιτέλους οι καλλιεργητές να καταλάβουν ότι η μέλισσα είναι ένας πολύτιμος, ανέξοδος και δυσαναπλήρωτος αρωγός τους αφού, π.χ., η παραγωγή των εσπεριδοειδών χωρίς τη μέλισσα θα ήταν σε επίπεδο ασύμφορο για τον παραγωγό (είναι γνωστό ότι στην Καλιφόρνια των ΗΠΑ οι παραγωγοί εσπεριδοειδών κατά την περίοδο ανθοφορίας των οπωρώνων τους μισθώνουν μέλισσα έναντι αδρής αμοιβής). Οι μελισσοκόμοι της περιοχής μας σχεδόν κάθε χρόνο παθαίνουν τεράστιες ζημιές, κυρίως από

ψεκασμούς εσπεριδοειδών κατά τη διάρκεια της ανθοφορίας τους.

Πρέπει επιτέλους το αναίτιο αυτό έγκλημα της ανθρώπινης ανοησίας να εκλείψει, γιατί αυτό επιβάλλει συλλογικά το συμφέρον όλων: μελισσοκόμων, καλλιεργητών και πολιτείας, η οποία πρέπει να περάσει από τη φάση της παραίνεσης των καλλιεργητών στην ουσιαστική νομοθετική απαγόρευση ψεκασμών με μελισσοτοξικά φάρμακα στη φάση της ανθοφορίας των καλλιεργειών όπως, για παράδειγμα, συμβαίνει στη Γαλλία, στις ΗΠΑ και αλλού όπου αναγνωρίζουν την ανεκτίμητη κοινωνική προσφορά της μέλισσας με τη συμβολή της στην καρπόδεση, αναπαραγωγή και άρα ύπαρξη μεγάλου μέρους του φυτικού βασιλείου και γι' αυτό γνωρίζουν ότι το έγκλημα κατά της μέλισσας είναι έγκλημα κατά του περιβάλλοντος, κατά του οικοσυστήματος, κατά του κοινωνικού συνόλου και σαν τέτοιο το αντιμετωπίζουν νομοθετικά.

Η ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΜΑΣ ΣΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ

Αριθμός μελισσοτρόφων	170
Αριθμός κυψελών με πλαίσια	4750
Αριθμός κυψελών χωρίς πλαίσια	1000
Αριθμός μελισσοτρόφων κατόχων από 1 έως 25 κυψέλες.	90
Αριθμός μελισσοτρόφων κατόχων από 26 έως 50 κυψέλες.	48
Αριθμός μελισσοτρόφων κατόχων από 51 έως 75 κυψέλες.	17
Αριθμός μελισσοτρόφων κατόχων από 76 έως 100 κυψέλες.	10
Αριθμός μελισσοτρόφων κατόχων από 101 έως 200 κυψέλες.	2
Αριθμός μελισσοτρόφων κατόχων από 201 κυψέλες και άνω	3
Μέχρι σήμερα έχουν ενταχθεί στον αναπτυξιακό νόμο 797/85 της ΕΟΚ 12 μελισσοτρόφοι του νομού μας.	

Σημείωση: Τα παραπάνω στοιχεία μας δόθηκαν από το αρμόδιο τμήμα της Διεύθυνσης Γεωργίας της Νομαρχίας Πρέβεζας.